Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

BIULETYN KOWIEŃSKI

WILBI

WILEŃSKIE BIURO INFORMACYJNE (WILBI) MAŁA POHULANKA 10—7.

Nr. Wilno, dnia 26 września 1934 r. 1138.-

Treść numeru:

x

x x

I. ZAGADNIENIA POLITYKI ZAGRANICZNEJ.

"R y t a s" o w y p o w i e d z e n i u p r z e z Ł o t w ę t r a k t a t u h a n d l o w e g o z L i t w ą ."Rytas" Nr.217 z 24.IX.1934 r. Art.p.t."Po odwołaniu przez Łotwę traktatu handlowego". Streszczenie:

Rząd łotewski za pośrednictwem swego posła w Kownie zakomunikował rządowi litewskiemu, że odwołuje traktat handlowy i traktat o małym ruchu granicznym, zawarty z Litwą w dn.1 grudnia 1933 r; traktat ten wszedł w życie 21 grudnia 1933 r.

Wypowiedzenie traktatu Łotwa motywuje tem, że handel litewsko-łotewski był w ciągu I-go półrocza r.b. niekorzystny dla Łotwy, podczas, gdy celem traktatu było utrzymanie równowagi obustronnej wymiany. Z drugiej strony traktat o małym ruchu granicznym wytworzył - zdaniem rządu łotewskiego - warunki, w których szerzył się handel spekulacyjny, dezorganizujący wewnętrzny rynek łotewski.

Motywy te pobudziły przeto Łotwę do odwołania podpisanego przed 9-ciu miesiącami traktatu o handlu i małym ruchu granicznym. Oba traktaty stracą moc obowiązującą z dniem 21 grudnia r.b.

Odwołany traktat handlowy miał obowiązywać w ciągu jednego roku. Artykuł 11 traktatu przewiduje, że traktat traci moc obowiązującą w trzy miesiące po jego wypowiedzeniu. Łotwie się wydawało, że traktat nie zaspakaja jej żądań, zwłaszcza w zakresie utrzymania równowagi bilansu handlowego. W związku z tem Łotwa, zgodnie z artykułem 11-tym traktatu, traktat odwołała.

Gdy się uwzględni niestałość dzisiejszego życia gospodarczego, która wymaga giętkości traktatów i możliwości ich zmiany w krótszych odstępach czasu, krok Łotwy nie był nieoczekiwany, zwłaszcza, że w handlu litewsko-łotewskim zaszły spore zmiany. Tem niemniej niezależnie od motywów wypowiedzenia traktatu, Łotwa i Litwa powinneby stworzyć kompromis, któryby dawał możliwość rozwinięcia współpracy gospodarczej do maksimum. Łotwa po wypowiedzeniu obecnego traktatu powinnaby zacząć myśleć o stworzeniu traktatu nowego lepszego i bardziej celowego. Obecny traktat bowiem, który obowiązywać będzie jeszcze trzy miesiące, dla Litwy nie jest żadnym sukcesem polityki handlowej.

Stosunki handlowe między Litwą a Łotwą zmieniały się w ostatnich czterech latach, jak następuje w miljonach litów:

	Eksport	Import	Saldo
1934 r./I-sze półrocze/	2,8	1,3	+ 1,5
1933	5,3	5,7	- 0,4
1932	4,4	7,7	- 3,3
1931	15,2	11,9	+ 3,3
1927	21,9	10,1	+11,8

In.słowy w ciągu ostatnich dwóch lat bilans handlu litewskiego z Łotwą kształtował się dla Litwy pasywnie. Jedynie w pierwszem półroczu r.b. , gdy Niemcy łamiąc traktat handlowy z Litwą zakazały importu z Litwy i wywarły w ten sposób presję spowodu rzekomego prześladowania Niemców w Kłajpedzie , eksport litewski skierował się więcej na inne rynki, w tej liczbie również na rynek łotewski.Mimo to początkowa aktywność bilansu handlowego zaczęła spowodu ostrej kontroli dewiz i importu w Łotwie,stosowanej względem towarów litewskich, maleć aż wreszcie stała się pasywna /w lipcu bilans bierny wyraził się cyfrą 108 tys.litów/. Podobnie handel graniczny przyniósł Litwie pasywność.

Trudnoby w związku z powyższem twierdzić, iż w r.b. miałaby Litwa w handlu z Łotwą aktywny bilans handlowy. Wogóle niepodobna nic pewnego powiedzieć, w jakim stopniu pasywność ta zmalała, czy wzrosła. Oba państwa wciąż się niepokoją o równowagę bilansu handlowego, a nic nie robią, by ujednostajnić statystykę, która nierzadko wprowadza w błąd ekonomistów obu krajów. Czyż nie jest curiosum, że statystyka litewska zawsze wykazuje eksport litewski większy, zaś import mniejszy, niż statystyka łotewska. Ta niejednolitość statystycznych danych jest dosyć znaczna. Tak np. litewskie dane eksportu odbiegały od danych statystyki łotewskiej na sumę blisko 5-ciu milj.litów, zaś dane o imporcie na sumę 1 - 2 milj.lt.

Kiedy Łotysze motywują swe wypowiedzenie traktatu pasywnością bilansu handlowego, jest to o tyle słuszne, o ile Litwini wcześniej cieszyli się spowodu rzekomego bilansu aktywnego.

Wydaje się, że tak długo nie da się zrozumieć prawdziwe saldo stosunków handlowych, jak długo nie zostanie ujednostajniona statystyka. Wprawdzie statystyki mogą dać tylko obraz przybliżony, tem niemniej są potrzebne. Łotwa wypowiedziała również traktat o małym ruchu granicznym, który figurował, jako czwarty punkt traktatu handlowego. Dotychczas takiego traktatu z Łotwą nie było i z tego względu pograniczny ruch handlowy nie był uregulowany.

Na podstawie postanowień wspomnianego traktatu handlowego ludność pograniczna w pasie szerokości 15-tu km. z każdej strony granicy korzysta przy sprzedaży, kupnie i przenoszeniu różnych towarów ze szczególnych ulg. Każdy mieszkaniec pogranicza ma prawo raz w tygodniu przywieść i wywieść produkty wyliczone w aneksie do traktatu bez cła,w ilości nieprzewyższającej wymienionych na liście produktów. Jednak wartość tych produktów i towarów nie przewyższa 100 litów.

Należy zaznaczyć, że takie uregulowanie ruchu towarów na pograniczu przyniosło niezłe rezultaty gospodarcze. Rzecby można, że w strefie szerokości 30 km. zrealizowano całkowitą unję celną.

Wypowiadając wspomniane traktaty, rząd łotewski podkreślił jednocześnie doniosłość przebiegu normalnego handlu pomiędzy Litwą a Łotwą i zaproponował niezwłoczne podjęcie rokowań dla znalezienia nowej bazy stosunków gospodarczych pomiędzy obu krajami.

Litwa, rzecz zrozumiała, musi ocenić doniosłość normalnych stosunków handlowych z Łotwą i odpowiednio się przygotować do rokowań. Należy też dodać, by rządy obu krajów zwracały w takich wypadkach większą uwagę na postulaty sfer gospodarczych, wyrażone np. podczas ekonomicznej konferencji przedstawicieli państw bałtyckich. Wydaje się bowiem, iż rządy są zdecydowane kroczyć po jednej drodze, zaś warstwy zainteresowane - po drugiej. Pocóż są wreszcie zwoływane te konferencje, skoro rząd nie zwraca uwagi na ich postulaty, a pilnuje tylko handlowego salda?-

III. ZAGADNIENIA POLITYKI WEWNĘTRZNEJ I ŻYCIE SPOŁECZNE.

K r o n i k a .

N o w y s z e f S z t a b u G ł ó w n e g o ."Musų Rytojus" Nr.74 /IX.1934/:Aktem prezydenta Państwa dotychczasowy szef Sztabu Głównego gen.Jackus zwolniony został spowodu choroby z obowiązków i mianowany oficerem do spraw szczególnych przy ministrze Obrony Kraju. Szefem Sztabu Głównego mianowany został pułkownik Sztabu Generalnego Stanisław Rasztikis.

P r o j e k t z m n i e j s z e n i a o p ł a t y r a d j o w e j ."Musų Rytojus" Nr.74 /IX.1934/:Opłata za korzystanie z Radja jest na Litwie stosunkowo wysoka, co utrudnia rozszerzenie sieci radjoabonentów. W związku z tem przewidziane jest zmniejszenie opłaty radjowej, by uczynić radjo dostępniejsze dla ludności.-

Z m i a n y p e r s o n a l n e w M - s t w i e O ś w i a t y. "Liet.Aidas" Nr.217 /IX.1934/:Naczelnikiem kancelarji M.Oświaty mianowany został sekretarz M-stwa Oświaty Józef Szałuczka. Sekretarzem M-stwa Oświaty mianowany został nauczyciel jednej z kowieńskich szkół powszechnych Bronisław Nemickas.-

VII. SPRAWY KŁAJPEDZKIE.

K r o n i k a .

S k a r g a b.w i c e m a r s z a ł k a S e j m i k u d o L i g i N a r o d ó w .Prasa kowieńska /z 24.IX.1934/:Zbiegły przed odpowiedzialnością sądową za robotę wywrotową w Kraju Kłajpedzkim b.wicemarszałek Sejmiku Meyer złożył w Genewie skargę na rząd litewski. Obszerna skarga Meyera zawiera szereg zarzutów pod adresem rządu litewskiego i domaga się "usunięcia trwającego od wielu miesięcy bezprawia".-